

fesszor pedig Csekey Istvánról és életművéről referált.

A konferencia záró ülésének észt és magyar oldalról egyaránt megfogalmazott értékelése szerint rendhagyóan hasznos párbeszéd zajlott Tallinban, amelynek mind észt, mind magyar előadásai három nyelven (észtül, magyarul és a konferencia nyelvét jelentő németül) megjelennek a közeljövőben. A magyar intézet igazga-

tójának és az Akadeemia Nord dékánjának javaslatára az észt–magyar jogtörténész napokat a jövőben finn kollegák részvételével szervezik. A konferencia alatt a szervezőket megkereste a Tallini Finn Intézet igazgatója, aki megerősítette a finn együttműködési szándékot.

(m)

Beszámoló a rothenburgi konferenciáról

BÜNTETŐ-ELJÁRÁS EURÓPÁBAN

A büntetőjog történeti alapjai és kritikája német és magyar nézőpontból*

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszékének oktatói és a tanszék mellett működő tudományos diákkör hallgatói Mezey Barna vezetésével július hó 11–12-én a németországi Rothenburg ob der Tauberban német–magyar büntetőjogi konferencián vettek részt. A rendezvényen a magyarok mellett két német egyetem, a jénai és a hannoveri campusok oktatói és hallgatói vettek részt. A program színhelyéül az ottani Goethe Intézet szolgált. A két nap alatt összesen huszonkilenc előadást hallgathattak és vitathattak meg az érdeklődők. Az előadások öt nagy témakört érintettek:

- büntetőjog a középkorban és a korai újkorban,
- büntetőjog a felvilágosodás időszakában,
- büntetőjog és büntető jogászok a 19. században,
- jogászok a Harmadik Birodalomban,
- jogászok a 20. században.

Az első napon két témakör megtárgyalására került sor. A középkori és korai újkor büntetőjog több fontos kérdéséről a jénai és a budapesti hallgatók referátumai adtak hű képet. Az istenítéletekről, a boszorkányperekről és a városi büntetőjogról hangzottak el az előadások. A felvilágosodás magyarországi korszakának büntetőjogáról a magyar előadók igyekeztek átfogó értékelést adni. A természetjog magyarországi elterjedése, a felvilágosodás hatása Magyarországon, a felvilágosodás időszakának büntetőjogi koncepciói, II. József reformtervei a jog és közigazgatás területén voltak a legfontosabb kidolgozott témák. Három–négy előadást követően tizenöt–husz perces időkeretben lehetőség nyílt tematikus viták lefolytatására is. Ezen alkalmakkor sok elgondolkodtató kérdés merült fel, további érdekes adalékokkal egészítették ki az elhangzottakat. Többek között a felvilágosodás jelentéstartalmának, a társadalomra, jogrendszerre gyakorolt hatásának eltérő megítélése, a német és a magyar fejlődési perspektívák

különbözőségeinek megállapítása kapcsán került sor ilyen megbeszélésekre. Az eseménydús nap méltó lezárásaként a hannoveri egyetem professzora *Dr. Hinrich Rüping* vázolta fel a hitleri időszak német ügyvédségének a helyzetét.

A második napon három témakör feldolgozása történt meg. A büntetőjog és a büntetőjogászok 19. századi szerepéhez mindhárom egyetem reprezentásai hozzászóltak. Megvitatásra kerültek a következő témák: a jogászság és a jogtudomány 19. századi helyzete, a magyar büntető jogtudomány 19. és 20. századi fejlődése, a német és a magyar büntetőjogi kodifikációs kísérletek, valamint a bajor büntető törvénykönyv. A Harmadik Birodalom nevesebb jogászaival a hannoveri és a jénai hallgatók adtak korrajzot. Erich Bumke, Franz Schlegelberger, Hans Frank és Roland Freisler életútját és a jogról alkotott elképzeléseiket tárták fel a referálók. A konferencia záró témaköréül a huszadik századi jogászságról, jogtudományról kaphattunk egy pillanatképet. A magyar előadó a szovjet típusú államok jogtudományának ismerveiről adott tájékoztatást. A hannoveri és a jénai előadások nyomán pedig Hilde Benjamin, Hermann Weinkauff, Eugen Schiffer és Gustav Radbruch életpályája bontakozott ki előttünk. A második napon is érdekes vitákra került sor, hozzászólásokra és kérdésfeltevésekre nyílt lehetőség.

A feszes időkeret ellenére a gyönyörű középkori várost is sikerült megtekintenie a program résztvevőinek. A konferencia házigazdájának Schneider Igazgató Úrnak az idegenvezetésével pedig, az általa irányított Középkori Bűnügyi Múzeum meglátogatására is sor került. A konferencia befejeztével minden résztvevő kifejezte reményét, hogy ezek a napok nem maradnak folytatás nélkül, hagyomány teremtdők általuk, amely mélyíti a német–magyar szakmai kapcsolatokat, egymás jogrendszerének, elméleti és gyakorlati kérdéseinek, a jogászok képzésének és végül, de nem utolsó sorban, egymás kultúrájának alaposabb megismerését.

Kancz Csaba

* Deutsch-ungarisches strafrechtsgeschichtliches Seminar „Der peinliche Strafprozeß in Europa. Seine historischen Grundlagen und die Kritik am peinlichen Strafrecht aus deutscher und ungarischer Perspektive. 5-7, Juli 2001 der Friedrich-Schiller Universität Jena, Martin-Luther-Universität Halle und der Eötvös-Loránd – Universität Budapest in Verbindung mit dem Mittelalterlichen Kriminalmuseum und dem Goethe-Institut Rothenburg o. d. T.

